

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20066-05-12 רוזנברג נ' רבוע כחול-ישראל בע"מ ואח'

לפני כב' השופט יצחק ענבר
כב' השופטת יהודית שבח
כב' השופט שאול שוחט

המערערת נאוה רוזנברג
על-ידי ב"כ עו"ד דני שמואלי וחיים קנר

נגד

המשיבים 1. רבוע כחול-ישראל בע"מ
2. כלל חברה לביטוח בע"מ-ת"א
על-ידי ב"כ עו"ד אלכסנדר דורון

3. א. כפיר אחזקות בע"מ
4. מגדל חברה לביטוח בע"מ
על-ידי ב"כ עו"ד יצחק מנדה

5. סופר שרות לכל בע"מ
6. פניקס הישראלי בע"מ - חברה לבטוח
על-ידי ב"כ עו"ד ווסים ג'בארה

פסק דין

- 1
2 1. המערערת הגישה לבית משפט קמא תביעת פיצויים בגין נזקי גוף שנגרמו לה עקב תאונת
3 עבודה. לטענתה, ביום 05.12.05 בשעה 20:45 בעת שעבדה מטעם חברת כח אדם – המשיבה 3
4 (להלן: "חברת כח האדם"), כמוכרת בעמדת המאפייה בסופרמרקט "סופר-סנטר" שבפתח תקווה
5 (להלן: "הסניף") השייך למשיבה 1 (להלן: "הריבוע הכחול") החליקה, נפלה על ידה ונפגעה. ביסוד
6 התביעה עמדה הטענה כי ההחלקה הייתה פועל יוצא של העובדה שתוך כדי העבודה שטפו עובדי
7 הניקיון את עמדת המאפייה (להלן "המאפית"), ומכיוון שעל הרצפה נותרו שיירי מזון, לרבות
8 גבינות ודברי מאפה, יצרה השטיפה שכבה שומנית שהותירה את הרצפה חלקה ושמונונית.
9
10 התביעה הוגשה נגד חברת כח האדם והריבוע הכחול ומבטחותיהן. הריבוע הכחול ומבטחתה נתנו
11 הודעות לצד ג' לחברת כח האדם ומבטחתה, וכן לחברת הניקיון – המשיבה 5 (להלן: "חברת
12 הניקיון") ומבטחתה.
13
14 הנתבעות והצדדים השלישיים הכחישו את נסיבות התאונה ואת אחריותם לה. כמו כן הכחישו את
15 גובה הנזק.
16
17 2. לאחר שמיעת הראיות קבע בית משפט קמא (כב' השופטת ל' מרגולין-יחידי), כי עדותה של
18 המערערת "כשלעצמה, איננה עדות מוצקה, ברורה, עקבית ומהימנה, ומשקלה, לפיכך, מוגבל.
19 נדרשת, אם כן, תמיכה ראייתית ממשית לעדות התובעת כדי לבסס את טענות התביעה במידה
20 הנדרשת". בהמשך לקביעה זו הוסיף בית משפט קמא ובחן את עדות אמה של המערערת, את

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20066-05-12 רוזנברג נ' רבוע כחול-ישראל בע"מ ואח'

1 התייעוד הרפואי ומסמכי הפנייה למל"ל, וכן את עדותו של מנהל הסניף אשר זומן להעיד כעד הגנה
2 מטעם הריבוע הכחול.

3
4 בסופה של בחינה זו קבע בית משפט קמא, כי "לא קיימת כל ראייה עצמאית תומכת לגרסת
5 התובעת ועדותה מהווה עדות יחידה לעניין נסיבות התאונה", וכי בהתחשב בפגמים בעדותה של
6 המערערת "לא נוכחתי כי קיימים טעמים המצדיקים הסתמכות על גרסת התובעת כעדות יחידה".

7
8 בהינתן קביעות אלו סיכם בית משפט קמא כי בידי המערערת לא עלה להוכיח את נסיבות התאונה
9 ואת גורמיה ברמה של מאזן ההסתברויות. בית משפט קמא הוסיף - בבחינת למעלה מן הצורך -
10 שאף אם הייתה המערערת מוכיחה את היווצרותו של מפגע לכלוך סמוך למועד שבו בוצע ניקיון
11 בעמדת המאפייה, אזי עדיין לא היה בראיות שהובאו כדי להוכיח אחריות של מי מהמשיבות לאירוע
12 התאונה, זאת מן הטעם שבין מועד יצירת המפגע הנטען לבין אירוע התאונה קיים פער זמן של
13 כשעה ורבע, אשר ניתק את הקשר בין השניים.

14
15 על יסוד האמור לעיל, דחה בית משפט קמא את התביעה וכפועל יוצא גם את ההודעות לצד ג'. מכאן
16 הערעור.

17
18 3. בעיקרי הטיעון ובטיעונו לפנינו, תקף ב"כ המערערת את קביעותיו העובדתיות של בית
19 משפט קמא, המתמקדות, לטענתו, בסתירות שוליות בעדותה של המערערת, תוך שהן מתעלמות
20 ואינן מייחסות משקל מספיק ליתר הראיות, ובמיוחד לעדותו של מנהל הסניף, אשר זומן להעיד כעד
21 הגנה מטעם הריבוע הכחול.

22
23 המשיבות, מנגד, תמכו בפסק דינה של הערכאה הראשונה וטענו, כי אינו מגלה טעות המצדיקה
24 התערבות של ערכאת הערעור. בהקשר זה הדגישו, כי הערעור מתמקד בעיקרו בהשגות על ממצאיו
25 העובדתיים של בית משפט קמא, אשר נקבעו על יסוד התרשמותו הבלתי-אמצעית מהעדויות, ואשר
26 התערבותה של ערכאת הערעור מוגבלת ונעשית רק במקרים יוצאי דופן, אשר המקרה שלפנינו אינו
27 נמנה עליהם.

28
29 4. בהתאם להלכה הפסוקה אין ערכאת הערעור נוהגת להתערב בממצאים עובדתיים שנקבעו
30 על ידי הערכאה הראשונה. וכך רוכזה ההלכה בע"פ 9352/99 יומטוביאן נ מדינת ישראל, פ"ד נד (4)
31 : 645 – 643, 632

32
33 ...ההלכה היא, שהביקורת של בית משפט לערעורים על ממצאים
34 עובדתיים שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית הינה מצומצמת ביותר,
35 והיא מצומצמת עוד יותר לגבי ממצאים עובדתיים שנקבעו על ידי
36 הערכאה הדיונית על יסוד התרשמות ישירה מן העדים...
37 ... צריך טעם מיוחד להתערבות של ערכאת הערעור בעובדות שנקבעו
38 על ידי הערכאה הדיונית: צריך שהטעות של הערכאה הדיונית תהיה
39 מהותית ובלטת עד כדי כך שתבטל את העדיפות המוקנית לערכאה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20066-05-12 רוזנברג נ' רבוע כחול-ישראל בע"מ ואח'

- 1 זאת כתוצאה מהתרשמות ישירה מן העדים. כך, לדוגמה, במקרה בו
2 הערכאה הדיונית לא נתנה את דעתה לפרטים מהותיים בחומר
3 הראיות, שיש בהם כדי לשנות את קביעתה, או במקרה בו הגירסה
4 שנתקבלה על ידי הערכאה הדיונית מופרכת על פניה וחסרת כל היגיון.
5
- 6 5. נקדים מסקנה לדיון ונאמר שהגם שאנו סבורים, כפי שהתרשם בית משפט קמא, שעדותה
7 של המערערת כשהיא עומדת בפני עצמה בעייתית משהו ולא מאפשרת לקבוע על יסודה בלבד
8 ממצא, הרי בחינת הראיות בכללותן מלמדת כי את שהחסירה המערערת, השלים מנהל הסניף
9 בעדותו. בחינת עדותו של מנהל הסניף מלמדת, כי הוא אישר, למעשה, את עיקרי גרסתה של
10 המערערת. להשקפתנו, בית משפט קמא לא ייחס לעדותו של מנהל הסניף את המשקל הראוי ואף
11 סווגה בטעות כעדות שמיעה. כפועל יוצא מכך הוסיף בית משפט קמא וסבר, אף זאת בטעות, כי
12 עדותה של המערערת הנה עדות יחידה. בהינתן פגמים מהותיים אלה בפסק דינה של הערכאה
13 הראשונה, קמה עילה להתערבותה של ערכאת הערעור.
14
- 15 להלן יובאו הנימוקים להשקפתנו. נפתח בסקירת עיקרי עדותו של מנהל הסניף.
16
- 17 6. בחקירתו הנגדית על ידי ב"כ המערערת אישר מנהל הסניף כי למיטב זיכרונו, בזמן אירוע
18 התאונה, היה במשרדו, ועם קרות התאונה "יצאתי לראות מה קרה לה". מנהל הסניף התקשה לפרט
19 אך זכר שהמערערת התלוננה על כאבים (עמ' 39 ש' 17-13 לפרוט').
20
- 21 בהמשך דבריו העיד מנהל הסניף: "תחקרתי את האירוע, ראיתי מה היו הנסיבות. מה שקרה
22 בשטח, הבנתי...תחקרתי את העובדים שהיו וראו ואת עובד הניקיון שהיה בסביבה..." (עמ' 40 ש'
23 12-14 לפרוט').
24
- 25 בהמשך דבריו אישר מנהל הסניף כי "הופקו לקחים" כתוצאה מהתאונה ואף פירט: "...הפקת
26 לקחים כוונתי לאיכות העובדים שעובדים בחב' הניקיון. העובדים הם לא מנוסים, הם עושים את
27 עבודתם כלאחר יד..." (עמ' 40 ש' 28-32 לפרוט').
28
- 29 לשאלת בית המשפט כיצד קשורים דבריו לאירוע התאונה השיב: "...במקרה שללקוח או עובד
30 נגרמת לו תאונה כתוצאה משאריות של מזון או רטיבות, זו אזלת יד של עובדי הניקיון. זה היה
31 המצב במקרה של התובעת" (עמ' 41 ש' 1-3 לפרוט'; ההדגשה אינה במקור).
32
- 33 בהמשך חקירתו הוסיף מנהל הסניף ואישר, כי: "...מאפית נחשבת כאזור עם פוטנציאל ליותר
34 בעייתיות", אך אף על פי כן לא נתן לעובדי הניקיון הנחיות כלשהן (עמ' 43 ש' 8-4 לפרוט'). בהמשך
35 אישר, כי "במעמדת המאפית באזור שעובדי המאפית מסתובבים, יכולים להיות פירווי שומשום,
36 פירווי לחם, יכולים להיות פירווי של בורקסים..." (עמ' 4 ש' 26-24 לפרוט'). במאמר מוסגר
37 יצוין, כי דברים אלה עולים בסתירה חזיתית למה שטען קודם לכן בתצהיר עדותו הראשית.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20066-05-12 רוזנברג נ' רבוע כחול-ישראל בע"מ ואח'

- 1
2 נכון הדבר, כי לאחר שהחל להיחקר על-ידי ב"כ חברת הניקיון חזר בו מנהל הסניף מדבריו באמרו,
3 כי אינו זוכר את האירוע ואף ייתכן שלא נכח בסניף ביום האירוע ואף אינו יודע מה גרם לנפילה (עמ'
4 45-46 לפרוט'). ואולם, סמוך לאחר מכן שב ואישר, בתשובה לשאלת בית המשפט, כי עם קרות
5 התאונה נקרא למקום האירוע ודווח לו "בזמן אמת שזה מה שקרה לתובעת" (עמ' 46 ש' 8-12
6 לפרוט'). בתשובה לשאלה: "מה דווח לך בזמן אמת, אם אתה זוכר?" השיב: "דווח לי שהאזור היה
7 מלוכלך ולא נקי. זהו". (עמ' 46 ש' 13-14 לפרוט').
8
9 עוד אישר מנהל הסניף, כי הוא סבור ששני עובדים אינם מספיקים לצורך ביצוע ניקיון בסניף,
10 ששטחו כ-2,000 מ"ר (עמ' 47 ש' 4-5 לפרוט').
11
12 7. הנה כי כן, רואים אנו, כי עד ההגנה המרכזי מטעמה של הריבוע הכחול, אשר שמשה
13 כמעבד "המעשי" של המערערת, אישר בחקירתו הן את הסיבה העיקרית לקרות התאונה אשר
14 המערערת טענה לה, הן את מחדלה של הריבוע הכחול לדאוג למרחב עבודה נקי ובטוח והן את
15 מחדלה של חברת הניקיון לבצע את עבודות הניקיון כראוי, בשיטה בטוחה ובאמצעות צוות עובדים
16 מיומן. לא הובאו על ידי חברת הניקיון ראיות של ממש הסותרות את עדויותיהם של המערערת ושל
17 מנהל הסניף בעניינים אלו. דברי מנהל הסניף בעדותו, אשר נאמרו על יסוד בדיקה שערך בזירת
18 האירוע "בזמן אמת", כהתבטאותו, אומרים דרשני, ויש לייחס להם את המשקל הראוי. בהינתן
19 שממצאי של מנהל הסניף אודות אופן התרחשות התאונה נקבעו על יסוד מידע שנמסר לו בזירת
20 האירוע בזמן אמת, מדובר בחלק מההתרחשות עצמה ויש בדברים כדי להוות ראיה עצמאית
21 לאמיתות התוכן. וודאי שעדותו של מנהל הסניף אודות "הפקת לקחים" אינם עדות שמיעה. כפועל
22 יוצא מכך גם אין יסוד לקביעתו הנוספת של בית משפט קמא לפיה עדותה של המערערת הנה
23 בבחינת עדות יחידה. על יסוד כל המקובץ לעיל אין אלא לקבוע, כי המערערת הרימה את נטל
24 ההוכחה המוטל עליה להוכיח במאזן הסתברויות את נסיבות קרות התאונה ואת אחריותן של
25 הריבוע הכחול ושל חברת הניקיון.
26
27 8. נוכח התוצאה שאליה הגיע לא התייחס בית משפט קמא בפסק דינו ליתר השאלות שהיו
28 שנויות במחלוקת, וביניהן: אחריותה של חברת כוח האדם, קיומו של אשם תורם מצד המערערת,
29 חלוקת האחריות בין המשיבים השונים הן במישור הנזיקי הן במישור החוזי, וגובה הנזק. עניינים
30 אלה טעונים כולם השלמה.
31
32 9. אשר על כן, אנו מקבלים את הערעור, מבטלים את פסק דינו של בית משפט קמא ומורים על
33 החזרת התיק על מנת שיוציא מלפניו פסק דין חדש, אשר יתייחס לכל יתר השאלות השנויות
34 במחלוקת, לרבות אלו שהזכרנו בפסקה 8 לעיל.
35 כל אחת משלוש קבוצות המשיבים תשלם למערערת את הוצאות הערעור ושכ"ט עו"ד בסך
36 10,000 ₪.
37

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 20066-05-12 רוזנברג נ' רבוע כחול-ישראל בע"מ ואח'

1
2
3
4
5
6
7

העירבון יוחזר למערערת באמצעות בא כוחה.

המזכירות תמציא לצדדים את פסק הדין.

ניתן היום, י"ג חשוון תשע"ד, 17 אוקטובר 2013, בהעדר הצדדים.

שאל שוחט, שופט

יהודית שבה, שופטת

יצחק ענבר, שופט
אב"ד

8
9
10